

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 61/2021-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. januára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a zo sudcov Petra Straku a Martina Vernarského predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Jurajom Štrbákom, Fraňa Kráľa 1504, Čadca, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovania záležitosti v primeranej dobe podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 96/2005 v období po právoplatnosti nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 282/2019-48 zo 17. decembra 2019, ako aj namietaného porušenia ich základného práva na prístup k nezávislému a nestrannému súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v tomto konaní a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. októbra 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovania záležitosti v primeranej dobe podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 96/2005 (ďalej len „napadnuté konanie“) v období po právoplatnosti nálezú ústavného súdu č. k. I. ÚS 282/2019-48 zo 17. decembra 2019, ako aj namietaného porušenia ich základného práva na prístup k nezávislému a nestrannému súdu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sú žalovaní v spore o zdržanie sa výkonu stavebných prác a o odstránenie časti stavby. Napadnuté konanie sa začalo podaním žaloby na okresnom súde 19. apríla 2005 a súčasne so žalobou bol podaný aj návrh na vydanie predbežného opatrenia na zdržanie sa výkonu stavebných prác. Žalobca 12. januára 2006 doručil okresnému súdu návrh na zmenu žaloby, z obsahu ktorého vyplýva, že sa voči žalovaným domáha náhrady škody (z dôvodu nadmerného zatienevia rodinného domu stavbou žalovaných, pozn.) vo výške určenej podľa znaleckého posudku.

3. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti po opísaní priebehu napadnutého konania poukazujú na bezdôvodnú nečinnosť, neefektívnu a nesústredenú činnosť okresného súdu, ktorého dôsledkom je neúmerná dĺžka konania s absenciou právoplatného rozhodnutia po viac ako 15 rokoch od začatia konania. Sťažovatelia namietajú, že postup okresného súdu v tejto veci sa aj po náleze ústavného súdu č. k. I. ÚS 282/2019-48 z 19. decembra 2019, v ktorom súd konštatoval prietahy v konaní (ďalej len „predchádzajúci nález“), vyznačuje nečinnosťou, ako aj neefektívnou činnosťou. Z tvrdení

sťažovateľov teda vyplýva, že po právoplatnosti predchádzajúceho nálezu bol 11. marca 2020 vo veci podaný znalecký posudok. K znaleckému posudku sa sťažovatelia vyjadrili podaním z 20. apríla 2020. Žalobca sa vyjadril podaním z 5. júna 2020. Následne po vyjadrení strán bol znalecký ústav, ktorý podal znalecký posudok, vyzvaný 7. júla 2020 okresným súdom, aby sa vyjadril k vyjadreniam strán. Ústavný súd zistil, že 3. novembra 2020 bola znaleckému ústavu doručená urgencia na doplnenie znaleckého posudku.

4. Sťažovatelia uvádzajú, že považujú postup okresného súdu, ktorý dlhodobo toleroval nedodržiavanie lehôt na vypracovanie posudku znaleckým ústavom, za zbytočné prietahy v konaní. Za zvlášť priťažujúcu okolnosť sťažovatelia považujú skutočnosť, že okresný súd o systematickom nedodržiavaní lehôt znalcom znaleckého ústavu veľmi dobre vedel z vlastnej skúsenosti v tomto spore, na ktorý ho aj samotní sťažovatelia opakovane upozorňovali, a i napriek tomu okresný súd žiadne opatrenia voči prietahom neurobil.

5. V závere sťažovatelia tvrdia, že súd uvedeným postupom a zadaním posudku, ktorý bol vypracovaný znaleckým ústavom, ktorý je podľa názoru sťažovateľov v spore nepoužiteľný, porušil ich práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov aj potom, ako mu ústavný súd predchádzajúcim nálezhom prikázal postupovať v konaní bez zbytočných prietahov. Sťažovatelia tvrdia, že jednotlivé úkony súdu, ktoré sú popísané v sťažnosti, aj v čase po predchádzajúcom náleze ústavného súdu sú nesústreďené, neefektívne a zmätočné a vykazujú zbytočné prietahy v konaní. S poukazom na skutočnosti uvádzané v ústavnej sťažnosti, a to najmä na skutočnosť, že okresný súd aj po predchádzajúcom náleze nekoná bez zbytočných prietahov, sú sťažovatelia toho názoru, že sa okresný súd po celú dlhú dobu konania opomenul venovať podstatným dôkazom a argumentom sťažovateľov a nevyrovnal sa s rozhodnutiami najvyšších súdnych autorít relevantných pre spor.

6. Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovania záležitosti v primeranej dobe podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva na prístup k nezávislému a nestrannému súdu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy

a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní, zakáže okresnému súdu pokračovať v porušovaní základných práv a slobôd, prizná im finančné zadosťučinenie v sume 5 478 € a náhradu trov konania v sume 375,24 €.

7. Výšku primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľa odôvodňujú celkovou dĺžkou napadnutého konania (15 rokov) a požadujú 1 € za každý deň sporu s tvrdením, že výška je primeraná a vyčíslená s prihliadnutím na osobitosti tohto prípadu, ktoré boli popísané v ústavnej sťažnosti, ako aj s prihliadnutím na rozhodovaciu činnosť ústavného súdu v obdobných veciach.

8. Ústavný súd si v rámci prípravy predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti od okresného súdu vyžiadal vyjadrenie k prijatej ústavnej sťažnosti a vyzval ho, aby uviedol, či znalecký ústav po zaslaní vyjadrení sťažovateľov k znaleckému posudku sa vyjadril, resp. aké ďalšie úkony súd vykonal.

Okresný súd sa vyjadril k doručenej ústavnej sťažnosti. Konštatoval, že z kontextu prípadu vyplýva nutnosť znaleckého dokazovania a že problém so znaleckým ústavom je dlhodobý a systémový. Okresný súd ďalej konštatoval, že pokiaľ bude mať k dispozícii podrobné stanovisko k námietkam k znaleckému posudku, tak podľa potreby predvolá aj zástupcu znaleckého ústavu, vec prejedná a rozhodne. S ohľadom na rozsah námietok voči znaleckému posudku je vylúčené, aby okresný súd len predvolal znalca na pojednávanie, pretože by nebol schopný reagovať a odpovedať na námietky. Okresný súd sa však rozhodol ešte pre jeden postup – určil termín pojednávania na 16. december 2020 (náhradný termín určil na 13. január 2021, výlučne kvôli možným obmedzeniam Covid) s tým, že bude trvať na tom, aby znalecký ústav najmenej 1 týždeň pred pojednávaním doručil súdu písomné stanovisko k námietkam znaleckého posudku (ktoré súd obratom doručí účastníkom).

Ďalej vo vyjadrení okresný súd uvádza, že na pojednávanie bude predvolaný zástupca znaleckého ústavu uvedený v znaleckom posudku ako kompetentná osoba, a ak bude kvôli postupu zástupcu znaleckého ústavu zmarený účel pojednávania, tak okresný súd bude postupovať pri poriadkovej pokute nie voči znaleckému ústavu, ale voči tejto zodpovednej osobe.

II.

9. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

10. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

12. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

14. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd tiež osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne (I. ÚS 367/2019).

15. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu. (napr. IV. ÚS 221/04, II. ÚS 560/2016).

III.

16. K namietanému porušeniu sťažovateľmi označených ústavných práv malo dôjsť v dôsledku nečinnosti okresného súdu v napadnutom konaní, ktorá súvisela hlavne s nariadeným znaleckým dokazovaním, pričom znalecký posudok mal vypracovať znalecký ústav. Dňa 21. januára 2020 bol doručený okresnému súdu predchádzajúci nález, v ktorom súd konštatoval priet'ahy v konaní. Dňa 11. marca 2020 bol súdu doručený znalecký posudok.

Podľa tvrdení sťažovateľov nariadené znalecké dokazovanie znaleckým ústavom bolo predčasné a prispelo len k zbytočným priet'ahom v konaní. Podľa sťažovateľov rok a necelé dva mesiace od zadania znaleckého posudku znalec doručil súdu znalecký posudok, čo spôsobilo priet'ahy v konaní, pričom znalec znaleckého ústavu bez akéhokoľvek vysvetlenia alebo ospravedlnenia ignoroval svoju zákonnú povinnosť vypracovať znalecký posudok. Podľa tvrdení sťažovateľov ani po vydaní znaleckého posudku okresný súd nevykonával úkony, ktoré by smerovali k ukončeniu veci.

17. O zjavnú neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti smerujúcej proti zbytočným priet'ahom v súdnom konaní ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu

verejnej moci (súdu) nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktorý vylučuje, aby ten orgán (súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú. Z judikatúry ústavného súdu zároveň vyplýva, že nie každý zistený prierah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 5/2020).

18. Ústavný súd pri ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy odmieta ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, ak celková doba konania pred súdom, ako aj postup zákonného sudcu nesignalizujú reálnu možnosť zbytočných prierahov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. ak argumenty v ústavnej sťažnosti nepreukázali v čase podania ústavnej sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. I. ÚS 188/2019).

19. Ústavný súd po preskúmaní ústavnej sťažnosti a po vyjadrení okresného súdu k sťažnosti vzťahujúceho sa na napadnuté konanie okresného súdu, s poukazom na jednotlivé úkony okresného súdu v ňom vykonané, ako vyplývajú tiež z uvedeného prehľadu úkonov v ústavnej sťažnosti, musí konštatovať, že okresný súd vo veci v zásade konal plynulo. Na tomto mieste dáva do pozornosti najmä tú skutočnosť, že po právoplatnosti predchádzajúceho nálezu bol 11. marca 2020 podaný znalecký posudok, ku ktorému sa podaním z 20. apríla 2020 vyjadrili sťažovatelia. Zo skutočností tvrdených sťažovateľmi a aj z tvrdení okresného súdu je zrejmé, že okresný súd koná a podmienkou rozhodnutia vo veci je, aby sa znalec vyjadril k námietkam strán

k znaleckému posudku. Súd robí úkony smerujúce k tomu, aby bolo vyjadrenie znalca čo najskôr zabezpečené.

20. Nie je možné okresnému súdu vytknúť nečinnosť v postupe po vydaní predchádzajúceho nálezu v takej miere, že by došlo k porušeniu ústavných práv sťažovateľov. Okresný súd robí úkony nevyhnutné na to, aby bolo vo veci rozhodnuté. Okrem toho od právoplatnosti predchádzajúceho nálezu neprešla doba dlhšia ako jeden rok.

21. Ústavný súd si uvedomuje, že zásadná právna istota sa dostaví až po vydaní právoplatného meritórneho rozhodnutia vo veci, no v okolnostiach danej veci dospel k záveru, že postup okresného súdu v napadnutom konaní je ešte v zásade možné považovať za neodporujúci základnému právu sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a nedosahuje nedostatky ústavnoprávneho významu osobitne, a to osobitne s ohľadom na krátkosť časového odstupe od predchádzajúceho nálezu.

22. S poukazom na uvedené, ako aj okolnosti danej veci a jej súčasný stav neprichádza zatiaľ do úvahy, aby ústavný súd v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou, ako aj judikatúrou ESLP mohol postup okresného súdu v napadnutom konaní po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľov zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľov odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. januára 2021

Robert Šorl
predseda senátu